

es saiaig

no 5. - MAIG de 1981.

preu: 30 pts.

PRENSA
CADA

DUES MOSTRES
DE LA
INVENTIVA,
EL BON HUMOR
I L'HABILITAT
DELS NOSTRES
ALLOTS
I JOVES
A L'HORA
DE FER
CARROSSES.

Editorial

MOVIMENT

DEMOGRAFIC

NOUS ALGAIIDINS

Dia 28 de Març: *Antoni Perelló Cànovas*; fil de Rafel i Matilde

Dia 8 d'Abril: *Jaume Garcies Gau*; fill de Jaume i Antonia.

Dia 11 d'Abril: *Maria Vila Brunet*; filla de Pere i Maria.

ENHORABONA.

MORIREN

Durant el mes d'Abril:

Dia 23: *Miquel Juan Mezquida*, de cinc anys.

Dia 23: *Miquel Sastre Fiol*, als 90 anys.

Dia 28: *Francisco Sastre Matas* de 80 anys.

Dia 30: *Antonia Capellà Oliver* als 67 anys.

AL CEL ENS TROBEM TOTS PLEGATS

Des del passat dia 8 d'abril ES SAIG forma part de l'Associació de Premsa Forana. Vàrem presentar la sollicitud d'ingrés i unànimament es va acceptar la nostra petició. Per això a partir d'aquest número veureu a la capçalera de la revista l'emblema que ens acredita com a socis.

L'Associació comprén en aquests moments un total de 22 publicacions escampades per tots els racons de Mallorca. D'aquestes publicacions n'hi ha que duen a les seves esquenes una llarga vida i d'altres, nosaltres mateixos, som uns nadons amb ganes, això sí, de fer un llarg camí; i millor si a més de llarg podem fer un camí recte, amb poques esses i tortalles.

Pensem que no és necessari subratllar l'important paper que tenen i que han de tenir aquestes publicacions: la informació a nivell local, la discussió dels problemes, la formació de la nostra consciència de poble i de pobles agermanats.

Aprofitam per saludar ben coralment a tots els nous germans de l'Associació i per agrair-los públicament les paraules d'elogi que tengueren per la nostra publicació que ens encoratgen a seguir endavant amb més força i amb més illusió.

ES SAIG

Bolletí de l'U.C.F. Algaida.
mensual

Dirigeixen:

Delfí Mulet i Francesc Antich.

Col·laboradors:

Joan Trobat, Pere Mulet, Andreu Oliver, Llorenç Antich, Miquel Mulet, Antoni Mulet, Jaume Benim.

Dibuixos: Jaume Falconer.

Administració: Llorenç Oliver.

D.L. P.M. 495-1980.

ES SAIG no té responsabilitat del contingut de l'editorial.

L' Ajuntament D' Algaida

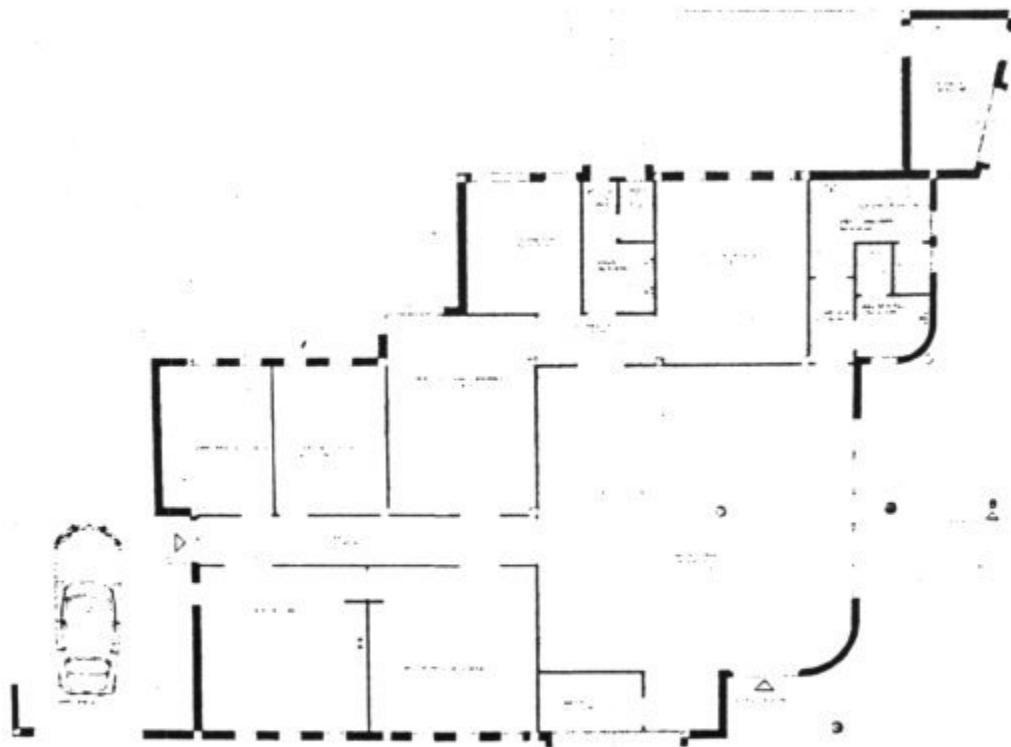
INFORMA

AVANTPROJECTE D'UNITAT SANITARIA LOCAL

DESCRIPCIÓ

Dins el Mapa sanitari de Mallorca, a Algaida se li assigna una UNITAT SANITARIA LOCAL. Amb la intenció de dur endavant el projecte, l'Ajuntament va encarregar un avantprojecte de la "UNITAT" a l'equip d'arquitectes del qual forma part en Sebastià Company. A la sessió extraordinària de dia 27 de Març es va acordar per majoria (7 vots a favor i 3 abstencions) l'aprovació de l'avantprojecte i la seva presentació al Consell sol·licitant una subvenció que pot ésser fins al 75 %.

Per donar a conèixer les característiques de l'avantprojecte, en Sebastià Company ens ha preparat l'escrit que segueix a continuació. A més es pot veure la maqueta que es troba a l'Ajuntament.

PL. BAJA
 TOTAL SUPERFÍCIE: 4.010 M²
 SUP. COBERTURA: 2.445 M²
 MÀX. ALT. LOCAL: 14,17 M

El present avantprojecte no pretén ésser més que una primera aproximació al programa de necessitats fixades pel Consell Interinsular per a un edifici d'aquest tipus.

El programa s'extén damunt uns 340 metres quadrats i la "UNITAT" comprén els següents espais: Area d'Espera, Recepció, i Arxius, Consulta de Medicina General, Consulta d'Especialitats, Zona de llits d'Observació, Sala de Cures, Laboratori, dos dormitoris pel personal de guàrdia, "Aseos" públics, Magatzem, Zona d'instal·lacions, Despats Agent Sanitari.

A nivell funcional hem cercat que els espais de més freqüent utilització es localitzin a la planta baixa, aprofitant que aquesta no té cap barrera arquitectònica, mentre que els pròpiament administratius se situen al primer pis.

Interiorment l'espai s'ordena de manera que resulti assequible i de fàcil aproximació a escala humana, creant així una arquitectura alliberadora i evitant els ambients que produeixen una sensació d'opressió.

El disseny de l'edifici no planteja problemes estructurals i, per tant, resulta de fàcil construcció i permet l'utilització dels mètodes tradicionals en la seva execució.

Formalment s'emmarca dins de l'arquitectura que s'anomena "Post-Moderna", és a dir, una mescla del funcionalisme racionalista amb l'arquitectura purament simbòlica.

La nostra intenció ha estat la de donar una imatge de netedat, de senzillesa, de "element asèptic" i, tenint en compte el seu caràcter d'edifici singular i d'equipament, hem procurat fer d'ell un element fàcil de reconèixer i d'identificar.

L'edifici és, sobretot, una forma precisa, definida, a la qual se li concedeix el seu major poder expressiu perquè es fa que xocui estridentment amb altres formes que penetren dins ella, que la erosionen o que exploten des de l'interior provocant un sistema de encletxes. La façana simplement indica els restes d'aquesta erosió, és com una "pell" de l'interior, s'adapta a ell i van sorgint poc a poc les obertures desitjades i precises perquè d'aquesta manera es pugui realitzar el procés de "òsmosi", d'intercomunicació entre l'espai intern i l'extern.

Hem volgut tractar les façanes amb mètodes compositius d'origen acadèmic, seguint una preocupació normativa, amb la nostàlgia d'una exigència tratadística impossible d'aconseguir tan comú dins l'arquitectura europea recent.

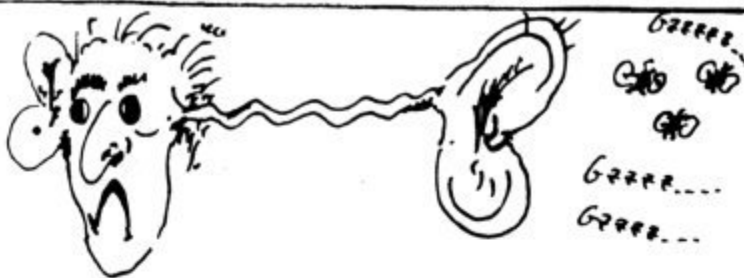
Aquest academicisme no és simplement un esforç antifolkloric, sinó que es tradueix en una geometria compositiva els trets de la qual d'aparent ingenuïtat provenen d'un reconeixement de la simplicitat "natural" apresada a la sofisticada interpretació dels clàssics més perversament illustrats.

Finalment direm que des del punt de vista conceptual el projecte s'entén com una proposta d'arquitectura si per arquitectura volem entendre encara construccions que no es perdin en un tràmit purament servicial.

Sebastià Company

m'han dit que diuen

Darrerament hem sentit parlar molt de la recerca d'unes firmes per part d'uns socis de la Societat de Caçadors; inicialment hi va haver qui ens va dir que era per canviar la Directiva, però al final ha resultat que l'únic que volen és el que vol casi tothom: caçar cada dia. Sembla que n'arreglegaren moltes, i possiblement a l'Assemblea a on s'ha de decidir quins dies s'ha de caçar, guanyarà aquesta tendència; idè, a caçar s'ha dit!

Ara bé, un dels actuals directius ha dit que ell no pensa anar a cercar conills per repoblar.

El futbol també va remogut. L'actual President està cansat. Comentaris referents a la temporada 81-82 n'hi ha per tots els gusts: serà un dels actuals directius, el nou President, seran un parell o tres persones de l'actual Directiva, que seguirien els criteris d'enguany, més o manco; un altra tendència, que variaria bastant les directius actuals, és la d'una persona que ja va ésser President fa uns anys.

¿Hi ha crisis al "Ses Maioles"? Hem sentit molts de comentaris, però els sopars segueixen amb força.

Aquests dies passats s'ha passejada pel poble una "maqueta" de la futura "Unitat Sanitària local d'Algaida", i hem sentit comentaris per tots els gusts. La majoria són favorables, però hi ha moltes preguntes a l'aire, i que qualcú hauria d'aclarir: si s'arriba a dur a terme aquesta "Unitat Sanitària" ja on es farà?, i què hi haurà allà: habitacions, primeres urgències, ambulància, practicant, visita de metges, ...?. Sembla que l'Ajuntament, si a hores d'ara no ho ha fet, hauria d'aclarir tot això.

Del que es sent parlar molt pel poble, sobre tot darrerament, és de futurs carrers, de cases que queden afectades, trasts que s'haurien de posar en venda i no s'hi posen, urbanitzacions, Es d'esperar que una vegada exposades al públic les Normes Subsidiàries, tot això, o gran part, quedarà clar per la majoria.

Hem sentit parlar poc del Certàmen literari de Castellitx. La seva desaparició ha estat massa silenciosa; i què ha passat?

Com cada any, el dimarts de Pasco s'ha tornat a discutir la conveniència de passar la festa al diumenge següent; enguany hi ha hagut pobles que l'han canviada, però a Algaida encara no és hora. Què diuen, d'això, la gent que treballa?

Als empleats de s'Ajuntament, és que no els deixen tranquils. Abans deien si prenién molts de cafès, i ara diuen si molts de dematins va a berenar a Sa Talaieta, "peu davall taula", i sense frissar. No és que aquest sord els hi tengui mania és que sa gent ho comenta així.

Tots els comentaris de ses faroles de Sa Tanqueta i Colomer que sentírem els mesos passats, sembla que han callat quan han vist els llums encesos; ara donen sa raó a s'Ajuntament.

¿I què direm de ses bicicletes? Si això no és un espècia de "locura colectiva", no sé que dir. Esperem que a questa brusca sigui de durada.

Noticiari

ASSOCIACIÓ DE JUBILATS

El passat dia 23 hi va haver una xerrada al local de la tercera edat per posar en marxa l'Associació de Jubilats. La reunió va estar molt concorreguda (més de 60 persones) i es va acordar convocar una Assemblea al Teatre Parroquial per dia 15 d'aquest mes de maig a les 5 de l'horabaixa. Entre altres punts importants, s'elegirà la Junta directiva. Tots els interessats hi estan convidats.

NORMES SUBSIDIÀRIES

Sabem que aquest mes es posarà a exposició pública l'avanç de Planejament urbanístic a fi que tothom pugui presentar les alegacions que consideri oportunes. Aquesta feina afecta no tan sols als interessos particulars de cada un sinó que és decisiva pel futur del nostre poble. Per això és important que tots comprovem en quina mida ens afecten aquestes Normes i quines millores hi podem suggerir.

FESTES DE SANT JAUME

L'Ajuntament va publicar la convocatòria per organitzar las festes de Sant Jaume. La revista ES SAIG va presentar un programa que va esser l'única oferta dins el plaç fixat. En conseqüència, a la Sessió Plenària del dia 1 d'abril se'ns va adjudicar l'organització de les festes.

Procurarem oferir unes festes dignes i sobretot, amb actes lo suficientment variats com per atreure la participació de tots. Ningú ignora que les possibilitats econòmiques no permeten presentar actes espectaculars; per tant, dins l'obligada senzillesa cercarem uns actes amb els quals poguem passar unes festes alegres i entretengudes.

Com és lògic, vos seguirem informant.

PENYA CICLISTA

S'ha creat aquesta Penya amb la intenció, magnífica i encomiable intenció, d'ajudar i promocionar en Jordi Trobat en la seva carrera com a ciclista.

Ens limitam a publicar el neixement d'aquesta Penya i a desitjar-li èxit en els seus propòsits, perquè de les seves activi-

tats (que esperam que siguin moltes i profitoses) ens tindrà informats el nostre col·laborador esportiu, en Joan Trobat.

FESTA DE LA PAU

El pancaritat de Castellitx enguany ha quedat un tant devaluat. Hi han contribuït dos fets: d'una part la supressió del certàmen literari que donava certa categoria a la festa i d'altra el mal temps que va fer els dies anteriors i el mateix dimarts de Pasco. Va ploure tota la nit del dilluns i el dimarts va fer un dia amenaçador i el migdia va descarregar. Això va motivar que molta de gent no quedàs a dinar a Castellitx i va dur a la supressió de la festa damunt s'era.

De totes maneres, hi va haver gran animació i una gentada a la Plaça per veure el concurs de carrosses que es mantén tant pel número de participants (enguany foren deu) com per la qualitat i el mèrit artístic de les carrosses. També es va fer amb normalitat la cerimònia religiosa amb assistència gairebé normal del poble. Després l'aigua va desbaratar la festa.

Esperem que l'any qui ve tot ajudi a revaloritzar la diada de Castellitx.

BANDA DE MÚSICA

NOU DIRECTOR

El diumenge de Rams al migdia es va presentar a la Plaça la Banda de Música d'Algaida amb un concert dirigit per Emili Robles, el nou director. L'acte va resultar emotiu i brillant: emotiu per veure al costat de músics d'edat el nombrós grup d'allots que ja s'han incorporat plenament a la Banda i que són la garantia de la seva pervivència. S'està recollint el fruit d'una feina callada, llarga i amagada però eïcaç i necessària que han duit a terme els músics "vells" amb aquests allots als quals han anat ensenyant a base de sacrificis i hores de feina.

Confiam que l'empenta de la nova Associació de la Banda de Música i l'entusiasme del nou director es puguin traduir ben aviat en una millora de la nostra estimada Banda.

Tenim entés que tot d'una que arribi el bon temps hi ha la intenció de donar freqüents concerts a Sa Plaça.

primitives alqueries d'algaida

Conta la història que, trobant-se a Tarragona el rei En Jaume amb molts de nobles pel novembre de 1.228, va esser convidat a dinar per un mercader anomenat Pere Martell que havia estat a Mallorca en diferents ocasions i tant la va elogiar que va engrescar el rei i els cortesans a conquerir-la. La realitat és que, segons sembla, aquest dinar es va celebrar quan l'empresa estava pràcticament decidida i que la reunió degué servir per concretar certs detalls.

A les Corts que es celebraren a Barcelona a finals de desembre de 1.228 el rei va exposar oficialment el seu projecte i va demanar ajuda als diferents estaments. Aquests, després d'una deliberació, van acceptar la proposta: ells contribuïrien amb cavallers, gent d'armes, naus, etc. i les terres que es conquistassin es repartirien proporcionalment segons les ajudes aportades per cada participant.

No entrem en els detalls de l'expedició que el cap d'un any arribava a bon port amb la conquesta de la Ciutat de Mallorca i, poc després, de tota l'illa.

Es probable que la distribució de les terres es començàs a fer immediatament després de la conquesta, però el document corresponent no es va estendre davant notari fins el primer de juliol de 1.232, a la tercera visita que el rei En Jaume va fer a Mallorca. Aquest document és conegut amb el nom de "Llibre del repartiment".

L'illa es va distribuir en vuit parts, de les quals en tocaren quatre al rei, que havia contribuït amb més medis, i les altres quatre a cada un dels quatre grups restants: Bisbe de Barcelona, Comte D'Empuries, Vescomte de Bearn i Don Nuno Sanç. La base per a la distribució va esser la divisió que tenien els sarraïns en dotze districtes. Un d'ells, el que a nosaltres ens interessa, era el de Montuiri que comprenia els actuals termes municipals d'Algaida, Lluçmajor, Campos, Santanyí, Ses Salines i Montuiri.

Els titulars de les porcions repartiren les terres que els havien pertocat entre els cavallers que havien vingut a la conquesta sota les seves ordres. Aquesta cessió podia esser del domini total de les terres; moltes vegades cedien només el domini útil i retenien el domini directe reservant-se els drets d'alou, fadiga i censals emfitèutics.

El "Llibre del repartiment" recoeix la distribució que es va fer de la porció corresponent al rei. Comprenia la meitat del districte de Ciutat a més dels de Petra, Pollença, Almaruig (Escorca) i Montuïri. Precisament aquest darrer és el que ens interessa.

Hem d'advertir abans de tot que els noms de les alqueries moltes vegades són difícils d'identificar. Comentarem només els que semblen d'identificació més segura. Les dimensions de les alqueries venen indicades amb el terme "jovades". La jovada teòricament és l'espai de terra que pot llaurar un parell de bous en un dia; a la pràctica no és així, perquè en el nostre cas representa setze quarterades. Hem d'advertir que només es compte la terra de conreu: és a dir, que quan assenyalen, per exemple, 4 jovades a Randa (64 quarterades) no inclou tota la part de muntanya. Pensem, finalment, que la població devia estar molt disseminada; apenes hi devia haver nuclis de població importants i la majoria d'al-

queries és probable que fossin agrupacions d'unes poques cases.

Per a la transcripció dels noms seguim l'edició del Còdex llatino-aràbig feta per Jaume Busquets (Bolletí de la Societat Arqueològica Lulliana, Palma, 1953).

ALGAIDA. (Etimològicament, de l'àrab al-ğaida: "el bosc").

Al Llibre figuren dues alqueries amb el mateix nom, Algaida, una de 29 jovades i l'altra de 10. Les dues varen correspondre als cavallers Hospitalaris que en el repartiment tenqueren 148 cavalleries a més de les 152 que el rei va cedir-lis de la seva porció. També figura dins el districte de Montuïri l'alqueria Algaudence, de 12 jovades, que va correspondre a Gu. de Esteve i els seus germans i l'alqueria Algairèn l'iteit alundi, de 6 jovades, de J. de Montblanc. Ignoram si la semblança d'aquests noms amb el d'Algaida té res a veure.

BINICOMPRAT: (etim.: híbrid de l'àrab bení "fills" i del mossàrab "comprat",llatí "comparatum").

L'alqueria Benicomparat, 8 jovades, també va correspondre als cavallers Hospitalaris. Al "Llibre" hi figura també l'alqueria Benicomparat acenia (o acernia), de 4 jovades, cedida a Joan Tomàs Arrom.

RANDA. (etim.: de l'àrab randa:"llorer")

L'alqueria Arrenda, de 5 jovades, la trobam a nom d'Arnau Garcia. Degué passar a altres mans perquè l'any 1.264 almanco una part d'aquesta alqueria era propietat d'un ric ciutadà de nom Berenguer Garau.

ESTACAR (o ESTAACAR).

Aquesta alqueria, de 12 jovades apareix amb els noms Estacar i Extaacar (escrit també Estahacar) i correpon aproximadament al que és Son Veny. Va tocar al mateix Arnau Garcia. Aviat degué passar a mans de la família Sastre de Estahacar que n'era propietaria ja l'any 1,315 i seguïex essent-ho del nucli més antic.

PINA (Etimologia desconeguda; segons Alcover-Moll pren el nom d'un poblet d'Aragó del mateix nom, però això sembla poc probable).

Hi havia tres alqueries anomenades Pina (Pina) d'una extensió de 16 jovades de terra conradissa que varen correspondre a un tal Robert de Tarragona.

PUNXUAT (Etimologia desconeguda).

Aquesta alqueria la trobam al Llibre amb la transcripció Ponzuatx (o també Poquechy). Tenia 12 jovades: "D'elles en té 2 Coma Joan i A, Cardador 4 jovades i P. Alquexemj i B. de Turrecella 4 jovades i queden al Sr. Rei 2 jovades que dóna a Palau Ferrer i P. de Juaines". Hem transcrit literalment el que diu el document.

ALBENYA (de l'àrab al-benja "construcció", "calç i grava").

L'alqueria Albunja, de 4 jovades, va ser concedida segons el Llibre del repartiment a Massot de Oller. De totes maneres, sabem que amb anterioritat el rei l'havia donada al Paborde de Tarragona, Ferrer de Sant Martí, el qual devia esser qui en tenia el domini útil. Probablement aquest Massot de Oller devia esser un dels cavallers que servien directament a les ordres de Ferrer de Sant Martí.

בין הנהגותינו וזוהי

CASTELLITX (format sobre el llatí castellum amb el sufix -itx d'origen mossàrab que trobam a Felanitx, Costitx, Mortitx, etc.).

Diu el Llibre del repartiment. "Castellitx, 14 jovades, és del rei i les va donar a Garcia Pérez de Pina". Aquest Garcia Pérez de Pina devia esser un cavaller del Paborde de Tarragona, perquè a un document de 31 de març de 1.230, anterior per tant en més de dos anys al Llibre del repartiment, el rei assenyalava la porció que corresponia a Ferrer de Sant Martí (Fontes Rerum Balearium, I, pàg. 30-32, 1977) i entre altres béns li concedeix "Item vobis concedimus pro parte vestre et divisa apud Montoerium alcariam que vocatur Castelig et aliam alcariam Olloc et Albonia et Rahal". Sabem que el Paborde de Tarragona havia assistit a la conquesta amb 328 cavallers seus, entre els quals hi devia haver en Massot de Oller (Albanya) i Garcia Pérez de Pina (Castellitx). Només és una suposició, però pensam que està bastant justificada. A més sabem que el Paborde de Tarragona tenia jurisdicció senyorial, amb poder inclús de nomenar batles, a diferents parts de l'illa, entre elles als districtes de Selva, Inca, Petra, Algaida i a l'illot de Cabrera. Sabem que les alqueries d'Albanya i Caste-

llitx posteriorment, any 1.396, eren de Joan Caflor i de Don Gerald, amb alou del Temple.

Finalment, ja que hem parlat de Castellitx, volem aclarir un punt sobre el qual els historiadors no acaben de coincidir. Es tracta de saber si a la bulla d'Innocenci IV "Cum a nobis petitur" de 14 d'abril de 1498 on s'enumeren les esglésies existents a Mallorca hi figura Castellitx. El problema està en la interpretació que es donia a l'expressió "S. Mariae et S. Petri de Montuieri", és a dir, si és una sola església o dues, Sta. Maria de Montuiri i Sant Pere de Castellitx. Ja hem defensat altres vegades aquesta segona interpretació, però ara podem aportar un document que ens ha proporcionat el P. Munar. Es tracta del testament de Joan de Malesherbes que entre altres coses diu: "Item dimitto Sancte Marie de Castalig cuius ecclesie sum parrochianus Decem solidos malgurienses. Operi eiusdem ecclesie Octo solidos". (Arxiu Històric de Mallorca Pergamins. R.P. XIII, 57). La traducció seria: "També deix a Sta. Maria de Castellitx, església de la qual som parroquià, deu sous melgoresos; per l'obra de la mateixa església, vuit sous". Pensam que sobren els comentaris.

Pere Mulet

Delegació d'Obra Cultural
Balear. ALGAIDA.
suplement nº 30.

tres parets mestres.

¿Com és això de fer festa, de festejar, de no acabar el pade noccs, fins i tot quan els fills ja comencen a preparar el seu nièrò?. El mes passat quedàrem que en parla-riem.

Comencem per llevar-mos del cap que la família és una institució en la que res pot canviar mai. Ben al revés; ha canviat molt i encara va canviant més. Sols una de les moltes causes, profundes, del canvi avui: la família dels nostres padrins constituïa, en lo econòmic, una unitat de producció; les nostres famílies són avui una unitat de consum. Just això ja explica que ahir convenia tenir molts de brassos. Mentre que avui, com manco boques, millor. Sense donar a lo econòmic més importància de la que té; sols com a botó de mostra.

Per tant, comptem amb el canvi de molts elements de la vida familiar. ¿Quins elements poden, o deuen, canviar, i quins no?. Aquí tenim la qüestió.

A vegades parlam de CASA com a sinònim de FAMILIA. "Mirar per la casa". "Esser de casa". Fins i tot, "casar-se" suposa sortir d'una casa per començar a fer una altra casa. Idò bé, de la casa no sols mudam les cortines i el color de les parets, sinó que fins i tot les mitjanades canvien d'acord amb les necessitats de cada generació. Però tocar les parets mestres, de cap manera. Ja seria aixecar una casa nova.

¿Quines són les parets mestres de la família?. Aquestes tres: Família, comunitat de persones lliures; escola de fe; i grup compromés i solidari amb el món que ens ha tocat viure.

Amb la primera en tendrem prou per avui. La primera que, endemés, és també fonament necessari de les tres.

Encetem la qüestió amb les queixes d'un pare de família que està al voltant dels 45 anys. "M'ha tocat pertèixer a la generació més desgraciada (es llamentava l'home un dia); de jove, munpare comandava i amb una sola mirada anàvem més drets que un fus. I ara que em tocària comandar... ja els comandaràs tu en aquests, quasi són ells que mos comanden a noltres".

Bé, sí, d'acord, però ¿i per què dins una família uns han de comandar i altres obeir? ¿Per què no ha d'esser una comunitat de persones lliures on tots, vells i joves, pares i fills, padrins i nèts, hi aporten lo que

tenen i lo que saben, i sobretot, lo que són?

Sí que són diferents els fills dels pares, i més encara els nèts dels padrins. Unes diferències que empobreixen i posen de mal humor quan el concepte d'orde, disciplina i d'un malentès "respecte" sura per damunt tot. Unes diferències que enriqueixen, que ajuden a madurar, que promouen més llibertat, major felicitat, quan és el concepte de comunitat de persones lliures el que sura.

La diferència de funcions és clara. No pot esser la mateixa l'aportació del pare que la del jove de 18 anys. Però de cap manera ha d'esser la relació de poder (com si pare-fill fos igual a governant-súbdit) la única que marqui aquesta necessària diferència de missió dins la casa.

Si ens agafam seriosament lo de comunitat de persones lliures, la primera preocupació serà potenciar la llibertat de cada un. Que mai pot esmorrallar la llibertat dels altres; al revés, la reforça. Ja que, quan un allot cerca de bon de veres esser més lliure, ¿no aporta inquietuds que ajuden al més vells a descobrir prejudicis i revisar costums que sols una manca de coratge per descarragar-mos-ne ens hi ha fet conviure i enginyar-mos per fer-hi trampes? I els pares, ¿no ajuden amb la seva experiència a conquistar una llibertat cada vegada més autèntica, que no sigui un desfermar-se per quedar embolicat amb cadenes més estretes, a no confondre llibertat amb "menfotisme" ni amb egolatria?.

Experiència que es consegueix reflexionant profundament les moltes realitats viscudes. Una mare ho entenia així: "Als meus 15 anys mumare exercia damunt jo una funció policial implacable. Em rebentava que ho sabés tot. Reflexionant ara tot això viscut, comprenc que amb la meva filla no pot esser igual. Ni com ho va fer la meva mare ni com jo hagués volgut, llavors, que hagués estat. L'experiència em fa aportar a la família un altre estil. El diàleg, la confiança que mai hagués demanat a mumare, però que ara comprenc que m'havia d'haver oferit".

Perquè sigui tota la vida una festejada hi ha que reforçar aquesta paret mestra de la família, que sigui cada dia un poc més una comunitat de persones lliures.

Miquel Mulet

OBLIGATORIA

noticlarí**PREMSA FORANA**

El passat dia 28 es va celebrar al nostre poble una reunió de l'Associació de Premsa Forana. La nostra revista, recentment incorporada a l'Associació, va fer d'amfitrió.

El motiu de la reunió va ésser el d'elaborar un pla de feina que recolzi la petició d'unes subvencions. Sense entrar en el detall de les activitats pensades i programades, destacarem la possible celebració, a finals de l'estiu, d'un Congrés de Premsa Forana. De la celebració i àmbit d'aquest Congrés informarem als nostres lectors quan es concretin més aquests aspectes.

El veterinari titular A. Munar, "Can Joia", ens informa que la campanya tindrà lloc aquest mes de Maig.

Al mateix temps, es distribuirà gratuïtament, medicació preventiva contra el "quistè hidatídic".

TELEVISOR EN COLOR

Els "joves" de la tercera edat estan més contents que un Pasco. El motiu és el regal per part de "La Caixa" d'un televisor en color destinat al local de la tercera edat. Que el puguin disfrutar molts d'anys.

IMPOST DE CIRCULACIÓ

Es pot pagar a l'Ajuntament des de dia 2 de maig i dins un plaç de tres mesos.

EL CERTAMEN DE CASTELLITX

Després d'onze anys de celebrar el certàmen de Castellitx, enguany sense motar, sense dir res, ha desaparegut; no hi ha hagut cap justificació ni explicació oficial de la comissió de Castellitx de les causes que han fet prendre aquesta decisió. Però, malgrat tot, podem dir que no ha estat una sorpresa: l'any passat el mantenedor del XI certamen dins del seu parlament, replé d'alabances i vanaglories, va semblar i així ha estat, que feia un balanç de tots els anys passats i tancava definitivament el certamen. Alguns dels organitzadors en aquells moments ho negaren.

Totes les coses que es carreguen d'un personalisme i d'un patriarcalisme a la llarga o a la curta sempre desapareixen; i aquest ha estat un dels errors més importants de l'organització d'aquest certamen. La vida és un corrent de generacions i no pot ésser que un roser sempre floreixi la mateixa flor.

Fent un balanç necessàriament ràpid i senzill, es pot discutir si l'enfocament del certamen ha estat encertat o no, però el que sí és cert és que la seva celebració ha estat positiva i ha contribuït a l'ús de la nostra llengua en uns anys en què poques coses es podien fer. No l'han sabut o volgut renovar i adaptar als moments actuals i per això ha perdut interès a nivell de la intel·lectualitat de Mallorca. Deim entre els intel·lectuals perquè no havia arrelat al poble i la prova d'això és que la gent no se n'ha adonat de la seva mort i que fins i tot alguns dels pocs comentaris que s'han fet han estat favorables a la seva desaparició. Per ventura seria interessant que aquest doblers que aportava l'Ajuntament els destini des d'ara a la financiació d'estudis del poble.

Una vegada desaparegut el certamen, té raó d'ésser la Comissió de Castellitx? Per ventura sí per tal d'organitzar el concurs de carrosses; ara que ens demanem si és necessari tota una Comissió per organitzar un concurs de carrosses.

La festa damunt s'era ja és una altra cosa: és una festa popular que es fa tant si hi ha comissions com si no; potser sigui negatiu per la mateixa festa el que hi hagi comissions que es volen fer protagonistes d'una festa tan arrelada dins el poble.

Andreu Majoral.

Pina

SETMANA SANTA

Pina durant aquestes festes religioses ha vibrat com a poble, com a comunitat de persones que conviuen, com a unió de tots. Aquestes festes s'han celebrat amb gran solemnitat, esplendor, assistència i col·laboració de tot es poble. Començant pel diumenge de Rams i continuant amb xerrades a ca ses Monges, per seguir amb tot es seu cerimonial litúrgic de sa Setmana Santa i per concloure amb tot es seu esplendor es dia de Pasco, amb sa processó de "S'Encuentro" i sa missa solemne, a on, com a detall, tocà s'armonium l'amo Antoni Mestrés. Aquestes festes mos han fet recordar amb nostàlgia aquell temps en què a Pina teníem capellà propi, i que feia que tot es poble giràs al voltant d'ell.

Des de aquí volem donar ses gràcies i felicitar aquesta persona que ha fet possible l'extraordinari èxit d'assistència a ses celebracions d'aquesta Setmana Santa, i que ha estat es Vicari Episcopal D. Llorenç Sastre; ell ha estat al davant i ha conviscut amb es pineros durant aquestes festes. També hem d'agrair sa col·laboració de ses monges.

ASSOCIACIÓ DE VEINS

Pareix que la cosa a la fi se posarà en marxa; s'han celebrat dues reunions aquest mes per xerrar damunt es Estatuts i començar a fer es tràmits legals per constituir-se com associació. Totes aquelles persones que vulguin col·laborar a sa seva constitució se poden posar en contacte amb noltræ.

CEMENTERI

Totes aquelles persones que pretenguin tenir drets de propietat damunt qualque solar en es cementeri, que es posin en contacte amb es regidor En Toni Oliver, aportant ses proves de titularitat i, si no tenen papers, que xerrin amb ell i s'informin, perquè s'Ajuntament vol normalitzar sa situació des trasts buits, sense edificar, i sebre quins són o no propietat de qualcú.

NOTICIES

Con a ressenya curiosa, que per altra part no deixa d'esser lamentable, s'ha produït un robo d'unes barreres que havien estat clavades dos dies abans, a sa mola d'en Joan Pericàs; per lo vist es lladres fins i tot s'aferran a s'enblanquinat.

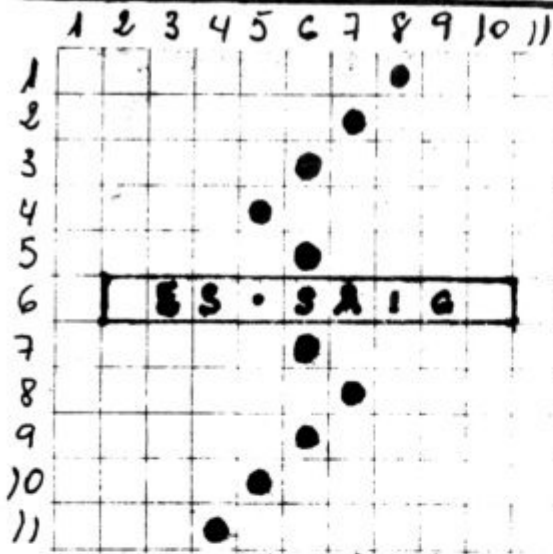
Xesc Oliver.

GLOSA

Es mes d'abril ha plogut
per Pina una bona aiguada,
però sa calabruixada
es planters mos ha fotut;
però es sembrat va robust
amb una fulla molt blava;
tots esperam bona anyada
de blat, ordi i civada

i si es temps mos acompanya
podrem collir qualque fava
des comú de mitg aumut
i no podrem dir que ha retut
fins que tots l'hauem batut
i entrat a damunt sa sala.

L'amo'n Tomeu.

JEROGLIFIC Nº 4

QUE DIR
 5000 ΔTON
 5A 50 +
 100 A
 5050 ΔR
 TRES MIL E
 1

¿ Què trobes a tot el que t'he dit?.

PASSAFEMP

Llorenç Mora

ENCREUAT nº 4.

HORIZONTALS: 1:que tenen fama.Granet carnós que surt a la pell.2:que té perfum,olor.A la part exterior.3:Extravagantes. Posem tibant.4:Fill d'Adan i Eva.(al revés)A més d'això.5:Interjecció que expressa alegria entusiasta.Aga falls.6:Un.Consonant.7:Castellanisme,que fa embulls, o cerca fer barallar,femení.Substància negra,bona per a cremar.8:Ornament litúrgic amb creuetes tot voltant.Amb castellà,llegir.9:Acció i efecte de realçar. Home que sap molt.10:Nom de dona amb plural.Nadaré.11:Coneix,té idea. Elegantes,que tenen bon aire.

VERTICALS: 1:Que pertanyen a fora vila.2:Doni lloença o encens a qualcú.Al revés,Acostumi.3:Mussulmanes, aràbigues.Al revés,castellanisme,per a dir que va a peu.4: Al revés,Clerecia. Només.5:Ajuda,auxili.Vocal.D'en terra pos enlaire.Vocal.6:Forma part del cos animal.Vocal.VocalNota.7:Essa.Al revés,sense ell no hi ha artistes. Cent.No vaig al fons.8:Tenen confiança.Poble de Mallorca.9:Mesura mida donada per la distància entre el polze i l'index ben estirats,amb plural.Al revés,tenir coneixement d'alguna cosa.10:En castellà,nom de dona.Empassar-se aigua p altre líquid.11:Vulgarment,Carnestolstes.

SOLUCIONS.

HORIZONTALS: 1:Porrassar.2:E.Pairals.D.3: Sa. Sucre.Ar.4:Tip. saP.Pla.5:Allo.S.Haig.6:Lledó.Falcó.7:Vana.M.Sion.8:Its.Mat.Sre.9:As.Noces.Nr.10:R.Pariras.A.11: Rentadora.

VERTICALS: 1:Estalviar.2:P.Aillats.R.3: Op. Plens.Pe.4:Ras.Oda.Nan.5:Rius.O.Mort.6:arcaS.Macia.7:Sarp. F.terD.8:slE.Has.Sao.9:As.Palis.Sr.10:R.Alicorn.A.11:Dra goner.

JEROGLIFIC: De Punxuat a peu.

ENDEVINALLA: La pilota, (el balon).

ENDEVINALLA

Que no som,vos faig a sebre, tot lo que sa gent em diu, i he d'anar sempre ben viu si de veres no vull rebre. No som corb i vaig de negre,, no som vent i també xiul.

sports · sports · sports

FUTBOL

Joan Trobat.

AIXÒ ESTÀ LLEST! Mos referim en es campionat de Preferent. Tal vegada ha arribat s'hora de fer balanç i de dir que, esportivament, es comença bé, jugant i duent punts des desplaçaments per anar, sobretot després de sa falta d'en Toni Fiol, perdent se regularitat de sa primera part de lliga. No obstant, si ho comparam amb es darrers anys de Preferent, no s'ha passat pena de devallar de categoria. Lo que cal reflexionar és es fet i ses circumstàncies que han enrevoltat al primer equip, tant com a política de part de sa directiva, com per part dels elements que tenien en ses seves mans, o peus, el contribuir a fer una campanya millor, jugadors penadits, repescats, desfitxats i devaluats.

Es juvenils, simplement fabulosos. Quan falten tres jornades estan disputant sa segona posició al Porreres. Sia quin sia el resultat final, és obligat donar la més fervent enhorabona a tots els allots per sa seva entrega i ganes durant tota sa lliga i en es "preparadors". Sa seva dedicació és exemplar, de cara a sa "cantera" local, i imprescindible si pensam en es manteniment des futbol en es nostre poble.

COLOMBOFILA

Es nostres colomistes prenen part en es campionat regional i nacional de Colombòfila. Però degut al mal temps i a ses distàncies d'aquestes proves (sa darrera consta de 750 km.) són pocs els animals que arriben a caseva, al manco dins un temps prudencial. Això crea un poc de "empipo" entre els nostres colomistes en veure que no poden tancar sa temporada tant bé com era es seu desig.

SCACS

Segons mos informen, per aquest mes de maig en Toni Fullana ha estat "repescat" per disputar sa final de scacs de Mallorca, modalitat juvenil, juntament amb es tres millors jugadors d'aquesta categoria. Comunicam també que per dia 10 d'aquest mes s'ha preparat una simultània on en Toni s'enfrontarà a una dotzena de nins i nines. Això es farà a damunt Sa Plaça i s'espera una bona diada de scacs.

Així es fa afició!

En Tomeu Seguí per Pasco va prendre part a Barcelona a un torneig de "maestros" i va quedar dins el primer terç de participants que eren uns cinc-cents.

JOCES ESCOLARS

Continua s'activitat esportiva a nivell escolar amb participació del nostres allots a diverses proves i competicions. El primer de Maig es desplaçaren a Montuïri on varen córrer es "marathon" popular. Aconseguiren un bon paper si tenim en compte sa masiva participació i qualitat des corredors.

FUTBET

El "Restaurant 4 vents" de futbol continua participant al torneig UDIR de Son Sardina, aconseguint uns bons resultats gràcies a s'esforç de tots es jugadors entre els quals destaca darrerament es bon jos d'en Pep Juan.

Actualment van en segona posició darrera el San Francisco.

CICLISME

Es veu que aquesta temporada serà sonada, al manco a nivell local. Això des pedalar pega molt fort. Per una part un grup d'aficionats, encapçalats p'en Llorenç Batle com a president, ha montat una nova Peña ciclista per fomentar aquest esport i, de moment, per preparar ses carreres de Sant Jaume.

una xerradeta amb...

Entrevistam avui en Jordi Trobat, un jove corredor ciclista que, com ens diu a la conversa que varem mantenir, ja compta amb un brillant historial i amb uns títols de campió. Tothom recorda la carrera que dins aquest mateix esport va fer el seu pare Andreu, carrera que en Jordi està decidit al manco a reeditar.

Per què practiques es ciclisme?

Perque m'agrada molt. Ja des de petit, hi he tengut sempre una gran afició.

Es fet que ton pare hage estat corredor, ha influït en aquesta afició?

Sí, evidentment ha influït un poc.

Quines són ses teves aspiracions?

En principi, triomfar a Mallorca. Si ho conseguís, llavors intentaria lo mateix a fora.

Penses fer-te professional?

M'agradaria, i ho faré si més envant veig que tenc possibilitats.

Quines han estat ses teves victòries més importants?

4 campionats de Balears de fons en carretera.

2 campionats de Mallorca de fons en carretera.

1 campionat de Mallorca de montanya.

2 campionats de Balears de pista.

1 sub-campionat d'Espanya de carretera.

Quine categoria tendràs enguany?

Categoria juvenil. Serà es primer any dins aquesta categoria.

Què esperes d'aquesta temporada?

Obtenir tantes victòries com sa passada.

Jordi trobat

Què prefereixes: carretera o pista?

Carretera.

Quin tipus de prove t'agrada més córrer?

Un campionat d'Espanya o de Balears.

Quin temps dediques diàriament a s'entrenament?

Casi tot s'horabaixa.

No s'arriba a fer un poc pesat cada hora baixa agafar sa bicicleta per entrenar-te?

No, perque realment m'agrada entrenar me.

Quin creus que és es problema més greu que té actualment es nostre ciclisme?

Que està poc "apoiat"; necessitaria més ajudes i col·laboracions.

Quin cicliste admires més des que córrer actualment?

Es francès Bernat Hinault. En quant espanyols, en Juan Fernández.

Jaume TOLEDO.